

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת חבלה במזיד ברכב - משמעותה והעונש בצידה

רכבים למיניהם מהווים בסיס להתנהלותם היומיומית של אנשים, עסקים וארגונים, ומכאן שהם מחזיקים חשיבות רבה, לבד מהיותם קניין פרטי. עובדה זו לא נעלמה מעיני המחוקק שראה לנכון להקדיש סעיף מיוחד לעבירת חבלה במזיד ברכב. חשוב לדעת כי מדובר בעבירה חמורה מאוד ובעלת ענישה קשה, אך מן הצד השני יתחשב בית המשפט גם בשיקולים לקולא. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא על יסודות העבירה, חומרתה והעונשים הנהוגים למורשעים בה.

מה אומר חוק העונשין על חבלה במזיד ברכב

הסעיף בחוק העונשין שעוסק בעבירה זו הינו 413 ה', ובו נקבע כי "ההורס או פוגע במזיד ברכב או בחלק ממנו דינו - מאסר **חמש שנים**". מדובר בהגדרה קצרה ולאקונית למדי, ממנה ניתן להסיק מספר מסקנות. ראשית, מדובר בעבירה מסוג פשע (שעונשה עולה על 3 שנות מאסר) והענישה עליה חמורה במיוחד - בכך נעסוק בהמשך. שנית, לא מדובר רק בהריסה טוטאלית של רכב מסוים אלא כל פגיעה בו. כלומר, מבחינת החוק אין זה משנה אם בעקבות הפגיעה הפך הרכב לחסר ערך (טוטאל לוס) או נדרש לתיקונים בלבד, או ספג ירידה בערכו, או כל תוצאה אחרת. **היסוד העובדתי** לעבירת חבלה במזיד ברכב הינו פגיעה או הריסה, ואגב יש לשים לב שגם פגיעה בכל אחד מחלקיו (אנטנה, שמשה, פח) עומדת בהגדרה. **היסוד הנוסף הוא הנפשי**, כלומר חבלה במזיד שמשמעה כי האדם התכוון לפגוע ברכב והיה מודע לתוצאות האפשריות של מעשהו.

מדוע הענישה על חבלה במזיד ברכב כה חמורה?

כפי שראינו, הענישה המרבית על עבירה זו עומדת על 5 שנות מאסר, והיא כבדה לכל הדעות. על מנת לסבר את האוזן, הענישה המרבית על **עבירת תקיפה סתם** של אדם אחר היא שתי שנות מאסר בלבד, ועל תקיפה הגורמת חבלה 3 שנות מאסר. ההחמרה במקרה של רכב נעוצה במספר סיבות. ראשית, חופש הקניין הוא נר לרגליו של המחוקק, וסעיף זה בחוק העונשין בה להבטיח את שמירתו ולהרתיע מפני פגיעה בו. שנית, הרכב משמש את האדם למגוון רחב של צרכים ומטרות, ופגיעה במכונית משמעה פגיעה בחופש התנועה, ואף עלולות להיות לה השלכות בעייתיות - למשל פגיעה בפרנסה, בקבלת טיפולים רפואיים, בקשרים חברתיים ומשפחתיים וכדומה. מלבד זאת, ההשחתה עצמה היא כמובן פעולה אלימה שיכולה להוביל אף לפגיעה בנפש - דבר שהמחוקק מבקש למנוע (בהקשר זה ראו את עבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה).

האם הענישה החמורה באמת מוצדקת?

למרות האמור לעיל, לאורך השנים הופיעו ביקורות מצד אנשי משפט על חומרת הענישה בחבלה במזיד ברכב. אכן, קשה להצדיק או להבין מדוע פגיעה במכונית זוכה להתייחסות חמורה בהרבה מפגיעה בבן אדם, כך שלכאורה יש להקל עם נאשמים, או לחילופין - להחמיר את העונשים על **עבירות התקיפה לסוגיהן**. הביקורות זכו להתייחסות מטעם פרקליטות המדינה, ששינתה את היחס לנאשמים במקרים מסוימים בכוונה להקל עימם.

כיצד ניתן להקל על הענישה בעבירת חבלה ברכב?

ראשית, יש לשים לב לעבירת **היזק לרכוש בודד** הקבועה בסעיף 452 לחוק העונשין, לפיה "ההורס נכס או פוגע במזיד ושלא כדין, דינו - מאסר שלוש שנים, והוא אם לא נקבע עונש אחר". בעיקרון, סעיף זה לא אמור לתפוס לגבי חבלה במזיד ברכב, שאכן זכתה

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

לענישה אחרת וספציפית. יחד עם זאת, ההנחיה כיום אומרת שאם נסיבות העבירה אינן חמורות במיוחד (כגון פגיעות קלות במכונית), הרי שיש להמיר את האשמה לסעיף 452 לחוק העונשין. אמנם, עדיין מדובר בעבירה מסוג פשע אך עונשה קל יותר וכך גם התייחסותם של בתי המשפט ומערכות התביעה.

מעבר לכך, במידה שהתיק מגיע לכדי כתב אישום בעבירת חבלה במזיד ברכב יכול הסנגור להציג מספר נסיבות מקלות, כגון עבר פלילי נקי של הנאשם, מעשי התגרות חוזרים של בעל הרכב, פגיעה קודמת מצדו בנאשם, סערת רגשות ופעולה ספונטנית. עוד ניתן להציג את הנאשם כאדם המקיים אורח חיים נורמטיבי במישור התעסוקתי והאישי, את תלותם של אחרים בו לצרכי פרנסה, את הפגיעה שתסב להם הענישה, מצב בריאותי וכלכלי של הנאשם, וכדומה. יתרה מכך, במידה שהנאשם מודה ומקבל אחריות על מעשיו, ייתכן מאוד שתסקיר המבחן ימליץ על הקלה משמעותית בעונש. למעשה, אם מדובר בנסיבות קלות ובאישום בהיזק בזדון בלבד, עשוי בית המשפט לגזור מאסר על תנאי וקנס בלבד גם ללא תסקיר מבחן. במקרים מסוימים התיק אפילו יסגר מבלי להגיע לכדי כתב אישום.

דוגמא להרשעה בחבלה במזיד ברכב

על המורכבויות הרבות שבהן מתחשב בית המשפט ניתן ללמוד מהמקרה הבא. מדובר באדם צעיר שפגע בכוונה בקטנוע של פקח עירוני בעיריית צפת, כאשר הנזק הכולל הסתכם בפחות מארבע מאות שקלים. למרות הנזקים הקלים הוחלט להגיש כנגדו כתב אישום, בין היתר מאחר שמדובר באדם בעל הרשעות קודמות בעבירות אלימות ורכוש, שכנגדו תלוי ועומד עונש מאסר על תנאי. יחד עם זאת, בשנים האחרונות שינה הנאשם את דרכיו, חזר בתשובה, ולא ביצע עבירות נוספות. לדבריו, המעשה נעשה מתוך כעס רגע עקב דו"ח שרשם לו הפקח, והוא לקח אחריות על מעשיו והביע עליהם חרטה. מתסקיר המבחן עלה כי אכן מדובר באדם המנסה לתקן את דרכיו, ושם יושם במאסר תהיה לכך השפעה שלילית ביותר על יכולתו להשתקם. בית המשפט בחן את מכלול הראיות, כאשר הוא מתחשב בעונש על תנאי שאמור להיות מופעל, בעבר הפלילי העשיר, ומצד שני גם בהשלכות החמורות על עתידו של הנאשם שסיגל לעצמו בשנים האחרונות אורח חיים נורמטיבי. על כן, בסופו של יום נגזרו עליו תשלום קנס בסך כארבעת אלפים שקלים, מאתיים שעות לתועלת הציבור, תשלום פיצויים לעירייה, וכן הטלת צו מבחן לתקופה של 12 חודשים, והארכת המאסר על תנאי לעוד שנתיים. כלומר, אדם זה אכן הורשע בעבירת חבלה במזיד ברכב, אך לא בילה בשל כך ולו יום אחד מאחורי סורג ובריח.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין חבלה במזיד ברכב?

במידה והנך חשוד בעבירות פדופיליה אתה זקוק לעורך דין פלילי מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירת המשטרה ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללות כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות בקשר לרכב בכלל ובעבירות חבלה במזיד ברכב בפרט מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשיבועות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין חבלה במזיד ברכב פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](mailto:shar@prts.com) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.